

P/І/6

Осередок Української
Культури й Освіти
Вінніпег, Ман.
Архів # 196/6

Український Націоналіст

Річник I. ч. 1.

Вересень

1933.

УКРАЇНЦІ!

В час напруженого змагу Українського Народу з відвічними ворогами України за скинення їх ярма та знищення їх жорстоко-крівавого панування на відвічній, трудом і кровю наших лицарських предків, здобутій і освячений землі, необхідні є ясні дорожовкази единоправильного шляху у світле майбутнє України. У той грізний час боротьби на смерть і життя необхідні є ясні, прості й тверді кличі, що громом лунали б по всій українській землі та які вказували б усім, що і як треба робити, як боротися з москалями, ляхами і прочими наїздниками, щоби вийти переможцем з тієї боротьби, яка ось вже шіснацять літ безпереривно горить на Україні як довга вона і широка. Треба кличів коротких, звязких як приказ, що розпеченим залізом врізувалися б в мрзок, що творили б силу, від якої мов від ґранітної скали, відбилися б хвилі ворожого наступу; силу, яка безпереривно, і невпинно могутніючи, котилася б мов буревій, грізна і нестримана, нищучи вороже панування на українській землі; що на руїнах займанщин, на визволеній від наїздників соборній Україні, творила б нове життя великого вольного народу.

І ось з метою бути пропагатором таких кличів виходить „Український Націоналіст“. „Український Націоналіст“ це вияв творчої думки тих синів Українського Народу, що во главу своєї програми, свого діяння поставили клич: Україна понад все! а які боротьбу за створення Самостійної Соборної Української Держави, без якої не може бути вільного і повного життя Української Нації, боротьбу єдиноможливим і єдиноправильним та єдиноуспішним шляхом Української Національної Революції — визнали найвищою ціллю свого життя. „Український Націоналіст“ — це орган тих, що серед загальної розтічі громадської думки, серед суматохи кличів, зневіри і переляку слабодухів і маловірів, їх упокорення перед ляцькими, московськими та іншими наїздниками, і жебрання ласки у ворогів, — одинокі залишились твердими, непохитними, незломними, невгнутими перед ворогами. Це орган тих, що ані на хвилину не кинули визвольного прапору України. Це слово тих, які скуті в міцні, залізні лави Організації Українських Націоналістів, однокого речника і хорунжого Визвольної Української Ідеї, ідути до боротьби за національне і соціальне визволення Українського Народу, за повну і всебічну розбудову, ріст і могутність Української Нації.

Діла і кличі українських націоналістів — це ті дорожовкази на визвольницькому, тернистому шляху, що одинокі вказують правильну путь у величне майбутнє Української Нації. Визвольницький прапор Організації Українських Націоналістів (ОУН), це те знамя, під яким побідимо!

Шлях, який вказують українські націоналісти — трудний, встелений терням, злитий кровю і позначений довгим рядом могил найкращих синів, борців за долю і волю України. І тільки цей шлях заведе до Великої Мети! Тільки по ньому ступаючи і великим збірним геройським зусиллям поборюючи перешкоди, крізь труд, згаряща і кров дійдемо до мети, яка непереможно манить і владно кличе нас до боротьби за нове і вільне життя у Самостійній Соборній Українській Державі.

Році XVI-ого Української Національної Революції.

Нехай дзвонять голосно кайдани!

...Часи глухонімії не заглушать
Дзвінких думок, вони бренять, бренять, —
Отак невільники руками ледви рушать,
Як на руках кайдани задзвенять.

Нехай же дзвонять голосно кайдани,
Не буду заглушать. Коли б могли
Вони збудить луну і розтроюдить рани
В серцях людей, що мохом поросли;

Коли б кайданів брязкіт міг ударить
Перуном в тій заспані серця,
Спокійні чола соромом захмарить
І нагадать усім, що зброя жде борця;

Коли б та зброя здійнялась до бою,
Загомоніла б так, мов туча градова, —
Тоді б замовкли вже сами собою
Кайданів брязкіт і такі слова.

Л. Українка.

Хай буде боротьба!

Хай буде Боротьба!
І жар!
І похід сердець і заліза!

Боротьба чистої крові проти крові чужих!
Боротьба доброго серця проти серця лукавих.
Боротьба Правди проти Брехні!
Хай буде!

Ставалися вогнях і крові — серця налиті
вщерть хотінням змагу Родилися думки, й з
кривавих повісел ставали ясними мечами. Вихо-
див з безвістей рід споконвіку новий. Кров з
крові, кістка з кости — рід сильних свободних
людей. З землі поволі вийшов на страшне диво
всіх.

Його серце — велике, сміливе.
Його право залізом.

Збудився поклик віків давноминулих.
Ударив залізом панцирний гриденъ пястуком у
груди, як у кріпкі ворота дворища.

Світ побачив серце. Молоде, дике, грізне.
Побачив гордість людей на силу, яку мали в серцях.
І той глум для всіх, який має для Брехні —
Правда!

Тоді зрозуміли чужинці, що на моїй землі їм смерть.
Бо став він — рід сильних, свободних людей.
Його право на моїй землі сходить.
Право серця й заліза.

Гей, чуйте всі!
Здоровля лицарському роду, що на шляху воює!
Хай його сили скріпляться!
Хай його очі будуть бистрі!
Хай його ноги будуть невтомні!
Хай його руки будуть певні!
Хай закон його буде всесильний!
Закон серця й заліза.

Щоб застукали до воріт усіх дворищ світа, стальні
руки мідношоломних гриднів у синіх зброях.

За Національну Революцію.

Віками заходилися вороги покорити волю
Українського Народу. Століттями топтали його
святощі й викривляли його душу. Нашадків воль-
ного козацького роду намагалися обернути на
віки вічні у своїх рабів.

Та недавня українська революція відновила
втрачену перед віками українську державність.
Своїм великим чином привернула вона всевладну
силу українській національній ідеї.

Мимо хвилевої невдачі визвольного зриву
боротьба проти займанців по цей і по той бік
Збруча не вгаває. Всупереч усім темним силам
Український Нарід відчув невідхильний наказ
історії продовжувати боротьбу аж до перемоги.
Скрізь, де живуть українці, лунає клич: Україна
понад все! У могилах поляглих Героїв понево-
лений нарід віднайшов закон Української Землі
та мету Української Нації.

Понад кордони ворогів, на всіх землях со-

борної України наростає нове життя, новий сві-
тогляд та новий чин і воля творять історію на-
шого майбутнього. Український націоналізм вно-
сить нові ідеї, буде нову українську культуру,
творить власну силу народню, незалежну від
займанців; весь український суспільно-національ-
ний лад дістає печать українського духа.

Молоде українське покоління, неначе закляте
в заграві добуваної і траченої волі, стає до бо-
ротьби у перших лавах. Воно горить стихійною
жагою: вогнем спалити сором неволі й кровю
змити всі зневаги. Лютьуютъ вороги, але дарма.
І море крові не згасить цієї юнацької жаги й
пристрасті народної стихії. Бо нема на світі
стриму тим, що йдуть на зустріч волі. Нема
стриму тим, що виписали на своїм прапорі:
„Воля або смерть!“ Нема стриму тим, що йдуть
шляхом національної революції добути Україн-
ську Самостійну Соборну Державу.

Український Народе!

Вже 13 років минає, як червона Москва силою зброї і терором зруйнувала молоду Українську
Державу і наново підбила під себе Український Нарід.

Від селян українських одібрали вона землю і насильством позаганяла їх в нею ж створені
колгоспи, де вони — гірше, як колишні кріпаки — працюють під жорстоким доглядом московських
чекістів і своїх таки перевертнів: яничарів Москви. Працюють у поті чола свого... та не для себе.
Бо коли вродить земля наша хліб — відбирають його московські окупанти, лишаючи і то в най-
ліпшому випадку селянинові, як тому арештантові у тюрмі, жебрацький „пайок“, якого не вистачає
для забезпечення власних дітей. Та теперішня дійсність є ще гіршою, про що свідчить жахливий
голод на Україні, колись „житниці Європи“.

Чому таке робиться? Бо скасувавши вільну працю і торгівлю, комвлада сама тепер мусить дбати про харчування членів компартії і пролетаріату, що головним чином купчиться по містах Московщини. Треба їй також продавати хліб закордон, для здобуття чужої валюти, бо ж власні гроші нічого не варти. Де ж Москві взяти цей хліб, мясо та інші припаси, як передусім не на родючій Україні?! Збирати все це добро з міліонів окремих вільних господарств було Москві тяжко, то ж для того і закріпачила вона наше селянство в колгоспах і радгоспах, щоб легше було їй грабувати наші народні багацтва. Для цеї мети і служить Московщині колективізація. Щоб унешкідливити спротив селянства, компартія навмисне поділила його на „куркулів“, „підкуркульників“, „середняків“ та „незаможників“, нацьковуючи при допомові терору, шпіонства, доносів і провокацій одних проти других, сусіда проти сусіда, батька проти сина. Так ширить Москва серед наших людей взаємне недовір'я, ворожнечу і розбиває єдність не лише українського села, але і селянської родини. Бо у нашему розеднанні полягає уся сила Московщини і це вона добре розуміє. Ось так селянство наше, перебуваючи в злиднях і голоді, вимощуючи своїми трупами шляхи України — змушене годувати ненажерливого, споконвічного ворога: дику орду московську і забезпечити Москву червону, так само як колись царську, капиталами.

Не краще і пролетареві українському на Радянщині. Наше робітництво, спантелічене комуністичними брехнями, очікувало допомоги, захисту і добра від червоної Москви, яка обіцяла йому владу і керування на Україні. А що з тих обіцянок вийшло? Московщина захопила на Україні фабрики, заводи і копальні та нашим коштом розвбудовує свою власну політичну і господарську силу. Уся перша пятирічка була спрямована для скріплення Московщини. До того прямує їй друга! То ж і не дивно, що ці пятирічки, замісць запровадити обіцянний комуністами „рай“ на Україні — створили там справжнє пекло на землі: голод, смерть і руїну.

Промисловим виробництвом у нас кермують москалі — хмарою наслані з ворожої півночі — і чужинці, найняті за великі гроші у чужій валюті. А український пролетар, як був при царизмі, так і лишився худобою — чорною дешевою силою, яку компартія використовує. Компартія до щенту виснажує робітництво соцзмаганнями, ударництвом і насильним прикріпленням до виробництва, без огляду на жахливі умови життя і праці. Профсоюзи — замісць організувати і захищати інтереси робітників — давно обернено в іграшку Сталіна. Мало того — Москва ще змушує український пролетаріят силою видирати для неї останній хліб від власних братів-селян, руйнувати наше село працею у політвідділах, МТС і т. д. Так між нашими групами працюючими витворюється ненависть і боротьба, яку Московщина зручно використовує у власних інтересах. Обернувшись пролетаріят в свого голодного, босого і обідраного раба, компартія продовжує його дурити надіями на „вирішальні“ роки пятирічок і кращу будучість, якої він ніколи від неї не дочекається. Бо чим далі Москва пануватиме на Україні, тим більша витворюватиметься у нас господарська руїна. Українське робітництво завелося на московському комунізмі так само, як і наше селянство!

Москва ставить собі ціллю не лише господарське використання Українського Народу, але насамперед — і його національно-політичне поневолення. І знає, що знищивши нашу національно-державну свідомість, позбавивши нас стремління до власної незалежності — вона цілком легко оберне Україну в погній для своїх імперіалістичних цілей. До цього спрямовані всі зусилля Москви. Як і треба було чекати — ленінська національна політика оказалася найбільшою і найпідліщою московською брехнею. Бо самий Ленін, а з ним і інші головні компартійці без огляду на їх комунізм і інтернаціоналізм — були і є насамперед москалями і московськими імперіалістами. Ім всім ішло і йде насамперед про добро і силу Московщини!

Щоб приспати чуйність Українського Народу та одірвати його від справжніх національних провідників — московський Кремль створив фіктивну „Українську Радянську Республіку“ і навіть призначав (на папері...) за нею право „добровільно“ відділитися від Московщини. Цим досягла Москва того, що лише найбільш свідомі сини України станули до кріавової боротьби з московськими наїздниками. А решта — майже уся українська народня маса, здурніла і запоморочена комуністичною демагогією та обіцянками — стала жертвою пекольної московської провокації. Московщина обдурила і з'явила наш легковірний народ! Бо коли вже було розвіто українську національну армію, а ДПУ сотками тисяч порозстрілювало і повисило на Соловки та інші дики московські пущі свідомих і активних борців за справжню волю Українського Народу, коли Москва остаточно позабивала нам голову злочинним і підступними базіканнями про „єдність московського і українського пролетаріату“ та „спільність“ інтернаціональної (а в дійсності — московської!) культури — тоді вона сама пішла у наступ на створену її ж власними руками іграшку — отцю „Українську Радянську Республіку“.

Зараз кремлівський кат — Сталін, через свого московського опришника Постишева і наших власних яничарів, веде боротьбу за остаточне знищення всіх національно-політичних прав Українського Народу та його господарських і культурних здобутків. Касуються рештки українських державних, господарських і культурних установ; ліквідовано на Україні округи і створено області, щоб Москва легше могла панувати на наших землях; до ноги винищується українська працюча інтелігенція. А тих українців, що силкуються боротися проти такого лиха — Москва, вірна своїй підлій брехливості і демагоїї, проголошує... за контрреволюціонерів, слуг буржуазії і шкідників інтересам працюючих. Все це для одної мети: щоб кинути під ноги московського хижака до решти знесилений Український Нарід. Щоб не лише ограбувати безкарно його матеріальні багацтва, але й убити його душу, мозок і серце! Щоб більше на віки не міг він стати на власні ноги і скинути з себе ярмо московської неволі згідно зі засадою, що „України не било, нєт і не буде“.... Ціле єство нашого народу здушив брудний скрівавлений чобіт Москви!

Навіть українські комуністи, що запродались Москві з душою й тілом, не в силі вже знести зневажань і гноблення московського Кремля. Доказом цього є самогубство українського наркома Миколи Скрипника. Так віддячує Москва своїх вірних слуг... Скрипник не останній!... За ним піде викупляти свою страшну провину перед Українським Народом ще чимало тих, які вірили в

можливість братнього співжиття України з московським варваром і в божевільні інтернаціоналістичні вигадки Московщини...

Де шукати рятунку від сучасного лихоліття і руїни, яких Україна не зазнавала ще з часів татарської навали?!

Українці! На шляхи і засоби того рятунку від Московщини вказує — Організація Українських Націоналістів (ОУН). Вона проголошує, що Український Нарід ніколи не зазнає миру, добробуту і щастя доти, доки цілковито не звільниться від всіх своїх історичних ворогів [з них головні — Москва і панська Польща], що загарбали наші землі і тепер винищують насильством, визиском, грабунком і голодом. Організація Українських Націоналістів (ОУН) бореться за створення Самостійної, Соборної, Національної Держави, в складі всіх земель, заселених Українським Народом.

Які завдання матиме Українська Держава? Вона — 1) забезпечить всім працюючим політичні права, громадську свободу і участь в державному керуванні, 2) передасть трудовому селянству усю землю в приватну власність, лишаючи колгоспи лише там, де цього добровільно бажатиме само населення, 3) встановить вільну торгівлю і вартісні гроші, 4) доповнить продукцію удержані фабрик, заводів і копалень, приватним виробництвом щоденних життєвих потреб для найкращого забезпечення населення, 5) сприятиме розвиткові вільної кооперації у всіх її формах, 6) забезпечить українському пролетаріатові працю, гідні умови існування і право організації у вільних професійних союзах, 7) унеможливить визиск народу з боку капіталістів, 8) видалить поза свої межі ворожий московський і польський елемент, який відбирає працю і землю українцям та допомагає їх поневоленню, а на тих українських землях (під польською та іншими окупаціями), де ще залишились поміщики, переведе експропріацію поміщицької землі й передасть її без викупу селянству; 9) поширити національну школу, освіту і культуру, 10) створити сильну національну армію для оборони державних границь та інтересів Українського Народу перед імперіалізмом ворожих і чужих народів.

ОУН твердить, що Український Нарід ніколи не здобуде державу мирним шляхом — лише збройною, жорстокою боротьбою з історичними ворогами у формі національної революції.

Що *take e українська національна революція?* Це загальний визвольний рух цілого нашого народу — всіх його працюючих класів, спрямований до того, щоб силою вирвати з рук ворогів України її долю, права і щастя. Національна революція — це зокрема організоване збройне повстання українського селянства, пролетаріату і культурних робітників проти всіх окупантів наших земель. Організація Українських Націоналістів підготовляє наш нарід до остаточної розвправи з ворогами, щоб тоді — коли прийде рішаюча година — цілою силою вдарити на ворогів і виперти їх з нашого краю.

Селяне українські! Хочете допомогти Організації Українських Націоналістів в її боротьбі з московськими грабіжниками?! Хочете бути вільними господарями і повноправними громадянами у власній державі?! То усвідомте собі свою власну силу! Хай огорне вас сором перед дітьми і нащадками, що досі перебуваєте в положенні худоби під чоботом Москви. Зрозумійте, що не має в світі такої сили і такого терору ДПУ, які могли б перемогти ваше повстання, коли станете ви до боротьби за своє життя, добро і державу залізною стіною в 40 міліонів.

Пролетарю український! Хочеш бути рабським попихачем в руках московської компартії чи прагнеш бути справжнім керівником власних фабрик, заводів і копалень у своїй державі? Хочеш жити вільним життям, мати забезпечений матеріальний добробут і культурний розвиток для себе і своїх дітей? То скинь московську полулу з твоїх очей! Вирви з кровю і мясом з власного серця дурман комуністичної брехні про „спільність“ твоїх шляхів і інтересів з московським пролетаріатом. Твердо пам'ятай, що Москва від віків була, є і лишиться смертельним ворогом Українського Народу і то без ріжниці — хто буде там при владі: царі, Керенський, Денікін, Ленін, Сталін, чи інша банда московських імперіалістів. Знай — що лише вільний Український Нарід у своїй державі зможе найкраще забезпечити твої інтереси і твою будущість.

Українські культурні робітники! Хочете вести нарід свій до кращого завтра? Хочете бути вільними творцями його національних, громадських і культурних цінностей? Прагнете очистити народню душу від брехливого сміття комуністичної Москви? То ж працюйте для Української Національної Революції! Мобілізуйте свої знання, досвід і зручність для бою з варварським московським хамом. Цим виправдаєте своє історичне призначення і виконаете обовязок перед Українською Нацією.

Комсомольці і червоноармійці українські! Ваші молоді сили мусять бути мобілізовані для праці Українському Народові. Ви його будучість! Чи заховався у вас ще лицарський дух ваших попередників — славних козаків запорожських, що вміли кровю і жертвами здобувати свої права? Чи є ще порох у ваших порохівницях? Тож пильно вчіться бити Московщину її власною науковою! Готовтесь у рішаючий момент глибоко встремити гострий штик в її злочинне серце. Розхитуйте її військову силу і коли прийде пора — міліонами ставайте в ряди Української Національної Армії, як її провідники...

Комунисти українські! Сумління багатьох з вас обтяжено страшними гріхами перед народом! Це ви перші пустили Московщину на наші землі широкими, безкарними шляхами. Але ще не пізно! Ще є час самим вам помстити на ворогові ваші злочини, бо інакше пімста не мине вас. І не змажете свої злочини перед нацією боязливими стрілами проти себе зверненими, а тільки зверненими в злочинний лоб ворога, якому ви досі служили. Вашим обовязком є зірвати зсередини московську твердиню — компартію. І горе вам, коли до кінця схочете остати московськими рабами і яничарами. Допаде на вас караюча рука Українського Народу й тоді навіть, коли б ви хотіли втекти перед нею, наложивши самі на себе руку: пам'ять ваша, як зрадників, буде проклята на віки вічні!

Українці! Всі ставайте до лав Української Національної Революції! В селях, колгоспах, радгоспах, фабриках, заводах, установах творіть тайні, підпольні, революційні Відділи Організації Українських Націоналістів! Не виконуйте розпорядження і наказів Москви, не давайте їй хліба, мяса та інших припасів, організуйте штрайки, робіть саботажі, винищуйте крівавим терором комісарів Москви. Хай почуває себе Московщина на наших землях в стані постійної війни й облоги! працюйте рішучо, твердо, швидко, обережно. *Викривайте і винищуйте провокаторів!* Не бійтесь неминучих жертв боротьби! Хибаж краще згинути від голоду, або безпомічним бараном стати під стінку московського чекіста — ніж вмерти на полі бою Війном Національної Революції? Отже рішучо йдіть вперед! Серед вас і навколо вас існує і працює Організація Українських Націоналістів, яка в потрібну хвилину простягне вам свою сильну помічну руку.

Не вірте провокаціям Москви, коли буде вона представляти вам діяльність Організації Українських Націоналістів, як контрреволюційну, що ніби стоїть в наймах у міжнародньої буржуазії і капиталізму. Бо Організація Українських Націоналістів веде боротьбу за інтереси українських працюючих мас. Членами її являються такі ж селяні, пролетарі і культурні робітники, як і ви! Гаслом її є — смерть, або перемога для щастя Українського Народу.

Українці! Ставайте в ряди Організації Українських Націоналістів! Хай живе Українська Національна Революція! Хай живе Українська Самостійна Соборна Держава!

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

[Це одна з відовв-летючок, поширювана на українських землях
під московсько-большевицькою окупацією].

Батьки, матері й ти молоде!

Від Кавказу аж поза Карпати сьогодні один фронт боротьби; боротьби Українського Народу з наїздниками, що щораз сильніше намагаються закріпити своє панування на українських землях. Алеж бо й зі щораз більшим завзяттям протиставляється їм Український Нарід і щораз більше кріпшає український фронт боротьби за Самостійну Соборну Українську Державу!

Українська Національна Революція, що розпочалася вогнем гармат і потоками крові 1917—1918 роках не перервалась по сьогоднішній день! Боротьба Української Нації з усіма її ворогами не скінчилася 1921 роком! Боротьба ця тільки змінилась — з фронтової перейшла у підпольну на те, щоб вневдовзі стати знову фронтовою.

Кілька разів випирані наїздники хвилево перемогли. Але якраз обставина, що до сьогодні не здійснені ідеали, що їх вписали на свому прaporі українські вояки, накладає на нас обовязок не попадати в зневіру й плакати, але збільшити народню силу, а передусім виховати нових, гордих, завзятих, як наші предки, українців! Пробуджений з довговікової неволі Український Нарід з більшом раба на очах, мусить ще зробити передостанній крок, заки стане паном на своїй землі — *переродитися!* Повстанчі дзвони Волі, чотири роки збройних, крівавих змагань із наїздниками, великі хвилі української державності збудили широкі маси та вказали їм ціль і шлях до неї! І поклали обовязок на пробуджених батьках виховати нових синів, які щойно остаточно здійснять заповіт, уложений у тисячах могил борців за волю України, і на руїні всіх наїздницьких держав, ще на старечих очах своїх батьків, збудують одну потужну Українську Державу.

В огні визвольних змагань, славна, велика й грізна колись для сусідів Українська Нація віднайшла себе, свою історію, свої змагання, свою гордість, *vіру в свої сили* й заприсягла боротьбу аж до перемоги. На здніцька сила, що сотками літ твердо стояла на українській землі, захищалась і твердо вже на ній *ніколи* не стане. Бо в Українськім Народі закріпилася постанова *бути самому паном на своїй землі*; бо твориться сила, що вже скоро розсадить каміння, яким придушено велику Українську Націю. Цією силою є *й має бути молоде українське покоління!*

І це добре знають наїздники! А тому вони намагаються *знищити прислати, затруйти рабством і покорюю душу української дитини.* Тому то школа на українській землі не українська. Всі займанці знають, що до школиходить дитина у віці, коли легко її виховати однаково й на найкращого сина своєї землі й на яничара-зрадника.

Всі займанці України намагаються всіми силами саме за допомогою школи виховати молоде українське покоління для себе. Не залишилися і ляхи на Західній Україні також позаду! З 5.000 шкіл, запроваджених 1918 р. українською владою, сьогодні нема ні одної школи, де дитина виховувалася б українською мовою і в українськім дусі. Всюди польські школи, всюди польський дух у школах, бо й в тих небагатьох школах, де ще є українська мова, дітей українських виховують на яничарах.

Учителів українців повикидали ляхи на Мазури, а наслали своїх. У душу дитини вливають вони любов до ляцької держави, до ляцьких „крулів“, а не до українських гетьманів і козаків. Українська дитина замість проказати вірі Шевченка чи Франка, цвенькає якісь ляцькі вірші, балакає по-польськи, мовою наїздника, молиться на ворожій мові. Українська дитина на наших очах росте на яничара-зрадника своєї землі! У школі наїздник калічить душу і затроює українських дітей заразою рабства!

УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ Й МАТЕРІ!

Вже крайній час розпочати боротьбу з ляцькою школою на нашій землі! Боротьбу! Не просьби, не скарги, не петиції, не декларації, не жаль, а боротьбу! Боротьбу в кожному селі! Боротьбу за виховання української дитини! Боротьбу за українську школу на терені самої школи!!

Тут наша земля й на ній мусить бути наша школа!

Із школи ми не вступимося, а мусимо з неї викурити ляцького духа, що нищить душу нашої дитини. Мусимо вигнати з неї учителя ляха, ляцьку мову, ляцьку історію, ляцьку пісню! Мусимо ввести до школи українця учителя, українську мову, українську історію й українське виховання!

На українській землі має бути українська школа й український дух у ній!!

Тому не бойкот школи, не здергання дітей від неї, а боротьба з усім ляцьким в ній, з ляцькою заразою, що розкладає душу української дитини, з ляцьким вихованням! Школа на українській землі, це наша школа й з неї ми не смімо вступатися. Ми мусимо викурити з неї все ляцьке й перемінити її на українську школу!

УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ Й МАТЕРІ І ТИ, СТАРША МОЛОДЕ!

Усвідомляйте своїх дітей, своїх братів і сестер, що хоче лях з них зробити Посилайте їх у школи й вчіть їх як і за що мають боротися! Коли учитель каже до них по-польськи, хай не відповідають йому й заявляють, що тут українська земля, українська школа й у ній мусить бути українська мова! Коли вчитель розповідає їм про ляцьких „крулів“, хай не дають йому говорити й хай заявляють, що ляцькі „крулі“ це гнобителі Українського Народу й про них вони чути не хочу. Хай домагаються української історії! Коли вчитель каже співати польських пісень, хай співають „Ми гайдамаки“, „Не пора“ та інші українські пісні! Хай завішують на стінах портрети Шевченка, Франка, тризуби й українські пропорі. Хай виписують на таблиці клічі боротьби за українську школу: „Хочемо української школи!“, „Геть з ляцькою школою!“, „Геть з ляцькою мовою!“, „Хай живе українська школа!“, „Хай живе Україна!“ Хай не купують ляцьких книжок. В старих книжках хай видирають все, що є в них про Польщу, „нашу ойчизну“, про Варшаву і хай розкидають це по класі. Коли вчитель скаже змусити дітей биттям до науки про Польщу, коли кинеться на одного, хай усі стають в його обороні й не дають вчителеві бити товариша. В дні боротьби за українську школу хай діти приходять до школи в вишивах сорочках, із жовто-блакитними відзнаками. Коли вчитель скаже котрому скинути, або сам скоче зірвати українську відзнаку, хай всі стають в його обороні й не дають збезчестити українське знамя. Коли в школі є дітока бібліотека, хай діти її відчиняють і повидають ляцькі книжки. Коли вчитель скоче видалити учнів зі школи, хай не вступаються і кажуть, що тут українська земля й українська школа мусить бути, що ніхто не сміє їх із цієї школи викидати! Всі як один хай стають в оборону! Коли вчитель влаштує „поранок“ і вбіратиме дітей у біло-червоні шарфи й пропорці та скоче провадити до косцьолу — хай діти позривають відзнаки й понищать пропорці й заявляють, що в цей день нема ніякого свята, та хай посідають у лавки як у звичайний день!

По закону.

— А Бог би тя побив з ляхом разом — розважає старий Юра Кучманчук, вертаючи пішки в міста.

— Що єм сі находив, що єм наганев, а все тъху! — сплювок, що вдарив о замерзлу груду дороги, надто виразно підкresлив настрій Юри. Його ноги, взуті в шкіряні постоли, поволі, ступ за ступом, несуть вперед зім'яту, згорблену його постать. Через плече тайстра в широкою мережаною шлійкою. У правій кістлявій зашкоруплій руці тісно затинесна гладенька букова ключка дебелої палиці.

— Ще коби сила та здоровля... Пішовби та переломав на голові шпектора бука і най тоді зі мною шукає закону... Ади нині закон хиба тільки і є в бикові.

І кістляві нервові пальці мимоволі тісніше потиснули теплу ключку палиці.

Могутня тінь гори все вище виповзала на заморожене марморове склепіння неба і палаючий згусток крові над нім, розсилаючи сердіті барви, доторяв трівожно на шпиллях смерек. Ледова хвиля вечірнього сутінку нагально тисла із усіх боків. Юра відчув дошкульне дихання грудової ночі а втомлені ноги швидше зарухали свої висховзані старечі суглоби.

Від села, де родився й прокапарив своє життя Юра, до повітового міста п'ять миль. Село само по собі старе, спокійне. Хати, насунувши соломяні шапки, похмуро дивляться зпід них позападалими віконцями. Безгучно тут, сонновато, хиба, що дзвін деревляної, ще „з 1817 рока“ дзвінниці задзвонить раз чи два на тиждень. Прогуде його металевий голос над хатками, при-

гірками, долетить до найближчого, чорного здалека, лісу і зникне там безлунно. Скільки тих згуків випив ліс за довгі віки. Скільки завмерло в них мужицьких зітхань, нарікань, благань до далекого Бога про крашу долю. Все випили глухі, чорні ліси й сині гори, збираючи для будучих часів у глибокому нутрі своїм заховані мужицькі скорботи та гнів.

Коли ж заговорить той ліс, що випив скарги і благання? Коли прокинуться сині, потужні вічно суворі гори?

Дзвін старої, ніби забутий гріб, дзвінниці все ще спокійно балкає недільними ранками і суботніми вечорами. Його луни тонуть і никнуть у залишному нутрі хащ.

* * *

... Але була в селі маленька школка. Містилася в старій похиленій будові на вигоньці недалеко церквіці. Вчив у ній сотку дітей старий „професур“ мудрацької грамоти. Біжить дитя раннім ранком з теплим шматком підпалка у тайстрі, біжить до школи, сяде, слухає учителя, дістане книжку барвисту малюнками та „верзурунками“ оздоблену...

Юра вже старий. Ніколи йому до грамоти братися. Але його Василько чепкий хлопчина таки не раз прибігши зі школи і навіть за обід забувши:

— Нєю! Ади що єм дістав!

— Ого-го-го! Ти ж того дістав... — розгортає старий грубими чорними пальпями барвисту книгу, тішиться нею не менше Василька, який все читати пнеться.

Тоді старий Юра сяде, ногу на ногу заложить, пілку запалить і не відрветься від лави, ніби прилип. Дивні річі оповідає та барвиста книжка.

З учителем українцем-хрунем хай поступають так само як з мавуrom!

Учителеві, що є добрим українцем, хай діти на годині української мови вчаться й відповідають як досі; зате на годинах польської мови, польської історії й інших предметів, що вчать польською мовою, або навіть і українською, але коли це про Польщу, хай заявляють, що польською мовою вчитися не будуть і хай він їх учить українською мовою й про Україну.

В тих небагатьох школах, де є українська мова навчання, але де панує такий самий дух, як і в польських, хай діти виступають проти поляків учителів, хай домагаються науки про Україну і цілковитого викинення польської мови з навчання.

В час поза наукою хай діти збираються разом із жовто-блакитними прaporцями та українськими відзнаками і українським написом на таблицях, хай маршерують селом зі співом і окликами за українську школу!

Батьки й Матері! Ви не тільки можете навчати дітей як і за що мають вони боротися. Ви рівночасно мусите самі боротися за душу своєї дитини! Тому зараз у перший день виступу дітей, зайдіться разом із цілого села й постановіть непохитно й солідарно вести боротьбу за українську школу. Винесіть постанови, що

на українській землі мусить бути українська школа, українська мова, український учитель, наука про Україну, її історію й землю та українське, а не польське виховання!

На цьому самому вічі проголосіть бойкот польського вчителя! *Nіхто йому не сміє нічого продати, ніхто не сміє впустити його до своєї хати і в нічім допомагати!* Хто б не виконував постанови громади, того силою до цього примусити!

Так само на громадських і міських радах видвигайте справу української школи.

Не шліть ніде скарг і прохань,

бо це нічого Вам не дасть, а навпаки пошкодить: це ослаблює фронт боротьби і роззухвалює ворога.

Коли діти поскаржаться, що вчитель їх бє, або вириває силою українські відзнаки, підіть до вчителя, виженіть його з хати й повчіть, як має обходитися з українськими дітьми! Це Ваш святий батьківський обовязок — стояти в обороні своїх дітей, над якими знущається зайдя. Коли вчитель схоче вигнати декотрих дітей зі школи, Ви Батьки й Матері, приведіть їх зо собою до школи й посадіть їх на лаву, бо це є Ваша школа й ніхто не має права Вашої дитини з неї виганяти! Коли вчитель замкне школу й не пускатиме до неї дітей, Ви силою відчиніть школу, впустіть дітей і підшукайте учителя-українця! А поляка проженіть геть!

Солодко й радісно дивуватися, що от мале таке хлопя (усього восьмий на Пречисту минув) дивиться у книжку і говорить гейби той піп. Відки він то знає?... І на радості, коли скінчить Василько, Юра встане і скорше до сіней. Там і сльоза сорому не дає, хоч бо чому не порадіти, коли стільки радості в грудях?

Та одного разу сталася велика зміна в селі. Насуплені шапки хаток і ті заворушилися. Заговорили „газди“, загуторили голосами не звичайними. Стало скрізь відомо, що їх „професура“ звільнили, а до школи дали панночку тендітну, білу мов папір з золотим зубом. Людську мову вона забула, все „по польському гадає“, хоч діти ніяк не догадуються, чим образили її, що пані вчителька так зневажає їх. Пішли нарікання. Старі та толкові газди йдуть до панночки:

— А чомусь пануньця ото наших дітей поганять. Ади вже Славайсу забуло...

— Цо? То ідце запитайце сен у пана інспектора!...

— Ну й зрозумій ту гусу, що там героче. Не слухає каналія. Село не дасть ганьбити себе. Не дасть мову свою і звичаї свої нівечити. Геть, лярва чужа, з нашого села!

Бунт. Був би бунт, коли б не вмішався один з грамотних. Той у місті був, при „войську“ колись „цугфюрером“ звався. От він порадив:

— Чекайте. Є закон на все. Оде можна все законною дорогою.

Селяне слухають про закон. Добре. Закон то закон. Якіс там у місті пани кажуть, що як ніби село підпише за свою школу, то буде по „нашому“. Чому б не підписати?

Підписи пішли гладко. Святий знак хрестика замість іменя має свідчити, що душа селян бажає

свого слова. Поставилось тих хрестиків зо-сто, вибрали людей, віднесли їх до міста, платили щось... Через тиждень відкинуло місто ті хрестики: може то один понаписував; може то фальшиві. Треба, щоб пан „шпектор“ шкільний сам бачив, хто хрестики пише. Або хай війт затвердить...

Пішли до війта. Той в крик:

— Хочете до криміналу? Бунтуєте?

Селяне знизають плечима. Хто бунтує? Ади ми хочемо лиш, щоб по нашему було. Ми по закону.

Відмовився свідчити війт. Пішли всі до „шпектора“... Ціле село пішло. Пять миль, хто їздою, хто пішки. Три дні простоконялися по місті і нарешті хрестики їх приняли.

— Може таки Бог дасть нарешті. Тяжко закон добувається. Але треба... Щож...

Минають дні. Чекає село. Село вміє чекати. Воно може довго, вперто чекати... Але минули тижні, місяць, другий... Школа не міняється. Хрестики-підписи не вплинули...

Тоді Юра не „відержив“ перший. Перший пішов до „шпектора“ правди запитати. Напнув кожуха, тайстру, палицю в руки і до міста.

А там його мало до криміналу не дали... Прогнали...

Пізно, пізно вернувся Юра до дому... Тяжко і сердито рипіли під ним дошки ліжка. Намучені кости боліли, але заснути не міг.

— Як віростеш, сину — навчав після того Юра Василька — не шукай у ляха закону. Як віростеш, бери у руку бук’ і по голові. Не йди до ляха ласки просити, не топчи дарма дороги. Кобим не старий, показав би ляхові свій закон! Та тепер, сину, заповідаю: знай — закон з тим, хто має силу...

А Ви, молоді українські селяне, націоналісти, Вам багато казати не треба. Хай по всьому селі появляться написи з кличем за українську школу! На кожній брамі, на кожному паркані! Та більше того: зайдіться ляхами вчителями і то так, як вони на це заслужили!

Хай почув й відчув вчитель лях, що він зайде на українській землі!

Кріпіть, селяне-націоналісти, дітей і батьків на дусі! Не дайте заломитися боротьбі за душу майбутньої Української Нації!

Боротьба ця обчислена не на декілька днів! *Вона триватиме довго!*

Ніщо не сміє заманити українського селянства зійти з фронту боротьби за душу дитини. Коли робитимуть слідство, кожний батько, кожна мати хай заявить: „Я хочу, щоби моя дитина ходила до української школи — вчилася про Україну й українською мовою“.

Всі до боротьби з польською школою, що нищить душі українських дітей!

Геть з ляцькою школою! Геть з ляцькою мовою!

Геть з ляхом учителем! Геть з ляцьким вихованням!

За українську школу! За українську мову!

За науку про Україну! На українській землі українська школа!

Геть наїздників з української землі!

Хай живе Українська Самостійна Соборна Держава!

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

[Це одна з відозв-летючок у шкільній справі, поширювана
на Західно-Українських Землях].

Андрусів – Рига – пакт неагресії.

З української історії виходить ясно і недвіднечно одне: упадок України припадає якраз на ті часи, коли Москва і Польща стали поважними силами. І навідворот: за днів нашої могутності [княжі часи, Хмельниччина у буйних своїх днях] оба наші історичні вороги були відсунені в тінь. Так буде також у майбутності.

Три важні події говорять до нас: Андрусів, Рига, пакт неагресії. Сталися вони у ріжких відступах часу, але всі є одним до себе дуже подібні: сеж свідоцтва нашої неволі-ганьби.

Гляньмо кількасот літ назад на Андрусів і його тло. Маленьке місточко на Литві стало 1667 р. історичною місцевістю. Тут була припечатана на довгі часи доля України; тут виявилися наші вороги в цілій своїй неприкритій наготі. Якже дійшло до Андрусівської події? Завдяки Богданові Хмельницькому стала Україна новою силою на Сході Європи, авсек опісля війшла знов до ролі граничної полоси між Польщею та Москвою. Лихо почалося з того, коли Польща і Москва почали рівночасно встравати у події на Україні. Тоді або „помагала“ Москва Україні проти Польщі або навідворот. І коли Переяславський договір 1654 р. підпорядкував Україну Москві, то Гадяцька умова підчинила Українську Державу Польщі (1659). Потім справи пішли ще гірше. Москва і Польща почали безпосередньо зі собою боротьбу за загарбання України. Ні один ворог не був так сильний, щоб захопити цілість добичі. Зате українці винищувано спільно. Багато передових людей упало з рук московських посіпак, багато вивезено на північ. Поляки не дали себе застидати: підступно ростріляли вони бувшого гетьмана Виговського (котрий був їх союзником!), розстріляли 1664 р. полковника Богуна, а ганебної пам'яті Чарнецький викинув 1664 р. навіть кости Богдана з могили! Тоді також плянова політика наших ворогів знайшла ще один спосіб: старалася розложити народ зі середини і попирала цілі хмари недоляшків і інших наймитів на Україні. І щойно тоді прийшов Андрусівський договір 1667 р., де грабіжники поділилися загарбанім добром: Польща одержала Правобережну Україну без Києва, при Москві лишилася Лівобережна з Кий-

вом. Андрусів — се один з найбільш трагічних моментів нашої бувальщини, бо не наросла зараз змісця сила, яка змазалаби страшну ганьбу. Був вправді Дорошенко, що звязався з дальшим ворогом, Туреччиною, проти близьких, але й ті його зрадили. Був Мазепа, що знайшов собі союзника на півночі, у шведах. Але й його боротьба скінчилася катастрофою. Тінь Андрусова далі була видна. Недармо охрестив народ часи перед і по Андрусові богатомовною назвою „Руїни“.

Се не одинокий раз торгували поляки з москалями за українські землі і не одинокий раз стиснули собі вороги прямно руки та пішли разом на знищення України. Бо ось в 1921 р. підписала в Ризі Польща Пілсудського з червоною Москвою новий поділ України. Попередили той новий договір визволяні змагання Українського Народу, чотирокутник смерти українських армій, а потім знова союз деяких частин української армії з Денікіном і ляхами проти большевиків і перехід других частин до большевиків проти Польщі. Ще рік перед Ризьким договором заключили поляки з урядом У. Н. Р. умову в Варшаві, де зобовязалися не заключувати ніяких трактатів, звернених проти України. Другою стороною переговорів у Ризі, були ті самі большевики, що голосили визволення націй взагалі, а української зокрема. Ще й вислали в делегації одного українця зі знаним призвищем: Юрка Коцюбинського, щоби новий документ ганьби підписав бодай один українець! Отже бачимо, що Рига і Андрусів попередила капітуляція українців.

Хоч ті обі події так живо нагадують себе, то всетаки Рига Андрусовом не буде! Бо Українська Нація двинулася новими силами до життя і перед обома займанцями стає грізне марево капітуляції. Морально програють вони вже на цілій лінії, фізично поконаємо їх у завтрашній день. Не поможуть тут ні організація законного насилия, ні тортури, ні смерть. Заляканий ворог мусить боронитися лише фізичним насилиям. А тут ще й хмари в міжнародній політиці, непевне завтра. Наслідки слідують вже самі. Треба якось закріпити існуючий стан; треба ту тривогу перед силами завтрашнього дня закласти бодай папе-

ровим документом. І тут зродився пакт неагресії, який підписано в літі 1932 р. Так зване давнє „пщедмуже хшесціяньства“, котолицька Польща і червона Москва зобовязалися не зачинати ніяких ворожих кроків проти себе ні самі, ні з іншими державами і закріпили стан посідання. Облудні вивіски поховано, а приступлено до річи самої. І це в часах найбільшого поневолення, безприкладного гнету тут і там, в часах карних експедицій на всіх українських землях!

Яке це багатомовне, що під час галицької „пацифікації“ заїхав до Львова большевицький посол Овсєєнко, щоби зговоритися з передовими поляками в справі спільногого нищення українців; а тепер раз-у-раз провадять „пролетарські“ політики з польськими переговори, уряджують бенкети, запивають вином старі і нові торги. Рижським договором зрадили ляхи своїх універівських „союзників“, а пактом неагресії большевики зрадили ганебно своїх „товаришів“-комуністів тут у нас; бо видали їх на поталу Польщі. Зараз по пакті неагресії приборкали поляки наших доморослих большевиків, даючи їм до пізнання, що лиш остільки їм позволять жити, оскільки вони будуть шкідливі лише для українських націоналістів.

Чи Андрусів, Рига і пакт неагресії є повторенням історії?! Так, коли будемо мати на увазі роботу наших займанців. Вони до нас приступають все так само, як колись, так і тепер. За те ті три події ріжнуться дуже від себе чимсь іншим. Вправді і перед Андрусовом і перед Ригою був пламений зрив Української Нації; і там і тут згашено його кровю. Однак Андрусів займе інше місце в нашій історії. Були по нім намагання здобути свободу і владу, але всі ті

спроби скінчилися катастрофою, бо народ не доріс оборонити справу свою силою. Зате Рига стоїть на порозі нової епохи, в котрій переходить нація великий процес духової революції. Се видно по нарощенні нових кадрів націоналістів-революціонерів, видно по боротьбі проти всіх займанців та проти струпішливих світоглядів від внутрішніх нас. Пакт неагресії Польщі з большевиками є не лише вислідом небезпеки, яка загрожує обом державам зовні. Пакт неагресії є у великій мірі наслідком посилення націоналістичного руху на українських землях і в він заспокоєнням лихої совісти грабіжників, що чують на дні душі день наростаючого порахунку. Факт, що наші вороги прямо з радістю резінують зі своїх дотеперішніх претенсій до українських земель по другий бік кордону, на те, щоб хоч задержати те, що мають, — є багатомовним. Та це не дивно. Як „пщедмуже“, як ступайко Західної Європи, віджила вже Польща своє і вже ніколи не здобуде тої духової певності, яку мають сильні нації. Боротьба польської суспільності і влади з українськими могилами, про що все читаемо, є дуже лиховісним знаком для Польщі. Се не нерви сильні, се проста істерія! І большевицька Москва, яка хотіла перескочити історію і створила найбільшу деспотію — та Москва чекає лиш на того, хто вкаже її відповідне місце серед народів Європи.

Історія таки не повторяється! Рига й пакт агресії другим Андрусівом в наслідках не будуть, хоч того хотує вороги. Наростають сили, що зуміють повернути історію на українських землях відповідно до своєї волі. Носієм їх є український націоналістичний рух.

Трест банкротів.

Недавно оголосив унівірситетський щоденник „Діло“ в порядку дискусії статі про потреби скликання „Всеукраїнського Конгресу“. Нововідщеплений від УНДО „Новий Час“ відповів на них своїми статтями.

В чому справа? — Ініціатори вимріяли собі такий конгрес, де засідатимуть спільно „універівський центр, УВО і ОУН, гетьманці Скоропадського і гетьманці-братчики та, очевидно, організації країв та заокеанські“. А другі запитують: „Чи є хоч один українець який в теорії не признав би конечності витворення такого стану? „Але стверджують, що „теорія від практики дуже а дуже від себе віддалені“...

„Діло“, як звичайно, не зайніяло „недискусійного“ становища. „Новий Час“ зате висловився досить виразно, витикаючи при тому УНДО-ві ведення закордонної політики прямо з краю, й то політики партікулярної, та пропагуючи на майбутнє: ведення політики з краю через закордонні представництва, а саме політики всеукраїнської, при чому „усі українські національні групи... що мають коріння в ґрунті, без огляду на те, чи вони республиканці, гетьманці чи фашisti, можуть і мусятъ знайти між собою спільну мову і змагати до витворення одного представництва нації“. Це, мовляв, не може відбутися тепер, але „уся нація мусить остаточно зачати жити і ділати під кутом можливості скликання всеукраїнського конгресу“.

Як бачимо, „Діло“ мріє про рятування України демократичними засобами, про будову якого нового Ноєвого ковчега, де буде „всякої тварі

по парі“ та де зберуться всі недобитки краю і еміграції. Мрії ці навіть в „теорії“ настільки хуторянські, що приемність розважування над їх практичною реалізацією залишаємо редакторам „Діла“.

Натомість „Новий Час“ трактує справу не-начеб то в більш обмежений і реальній площині, говорячи про спільну закордонну акцію репрезентативних діючих краївських груп, в якій, мовляв, мусітимуть знайти спільну мову республиканці і гетьманці з „фашистами“. Щож до нашого погляду, то ми думаємо, що перші (республиканці) і другі (гетьманці) цю спільну мову напевно можуть знайти, як знаходять її вже в краю „Діло“, „Мета“ і „Нова Зоря“ у спільній боротьбі саме з отими „фашистами“. До того всього, ведення закордонної „політики“ того роду, як її вели представники республикансько-гетьманського УНДО в Женеві, тобто в площині автономії під Польщею, не вимагає навіть... закордонного представництва, і в цій справі треба признати слухність більшості УНДО...

Проте „Новому Часові“ ходить усе таки про дещо більше: про „синтезу української політики“, на яку „нездатні галичане“; ходить йому про ширшу акцію на основі порозуміння з наддніпрянськими утвореннями. Для цієї „всеукраїнської політики“ — як назначає „Новий Час“, — „передумовою є ліквідація усіх дотеперішніх зобовязань поодиноких груп нації у відношенні до зовнішніх сил, щоб мати зовсім вільну руку в переговорах між собою“. Це, очевидно, відноситься до Скоропадського, УНР і Петрушевича.

Себто „Новий Час“ кінець-кінців договорюється до того самого, що й „Діло“, але у формі надто обовязуючій. Хиба, що під „всеукраїнською“ політикою „Н. Час“ розуміє тільки... спільне підписування протестів в справі Вел. України і петицій в справі Галичини; тоді, дуже можливо, що „спільну мову“ з названими „репрезентантами“ він знайде.

Однаке ми інакше дивимося на завдання української зовнішньої політики, а зокрема ніяк не вміємо її відділити від краєвої. Тому то, навіть припустивши можливість порозуміння між гетьманом, президентом і диктатором [Скоропадський, Лівицький, Петрушевич] і між собою й з іншими групами, ніяк не уявляємо собі загальну позицію такого „центру“ чи „представництва нації“. Навіть не торкаючи властивої тактики, запитаемо: чи буде це позиція безкомпромісової чи угодовецька? Бо ж тільки ті позиції ріжуть „офіційний“ табор од революційного. Отже?

Може майбутній „центр“ займе принципія лістичну позицію українського націоналізму? — Якби це нам не було приємно, але самі кажемо: виключене! Виключене тому, що на це, себто на зміну цілої краєвої політики, просто нездатна наша „репрезентанщина“, що стоїть на ґрунті „льояльності“, „лєгальності“ та „органічної праці“ виключене тому, що наші „відповідальні репрезентанти“ просто не відважаться перенести на себе відповідальність за наслідки визвольної політики; не говоримо вже навіть про УНР, якому за такі „штуки“ відібрали б „пенсю“... Отже залишається друга позиція, питома й випробована; закордонну акцію на тих других засадах поблагословить сам польський уряд. Але на неї ніяк не піде революційний табор. Це, здається повинно бути ясним кожній дитині.

Чи це також ясним „Новому Часові“ — не знаємо. Правда, „Новий Час“ пише, мовляв, „ми шанували б такий центр (УНР), дарма, що з його концепцією (інтервенції) нам не по дорозі, як щоб він був витягнув з того (польсько-сов. союзу?) інші (які?) висновки. Але хто відпекується своїх концепцій тільки тому, що цього

вимагає хтось посторонній, той не може вимагати, щоби його вважати центром, який здобуде народові волю“. Та після нашої думки з таких фраз виходить, що хай гетьман з „Хліборобським Шляхом“ відречеться зобовязань відносно Майдарщини [„витягнуть висновки“, бож їх ошукано, не заплативши 50.000 пенго!], а УНР відносно Польщі [бож їх також ошукано пактами з Москвою!], а вся Україна, мовляв, прийме їх в свої обійми. І для Петрушевича знайшлося б місце в широкому серці ред. Паліїва на випадок, коли той надумається остаточно розчаруватися в большевизмі. Зрозуміло: банкрот розуміє банкрута. Не дурно ред. Паліїв, сам збанкрутувавши на УНДІ і „теж націоналізм“, відкриває стільки „характерів“ у комуністичних рядах: Скрипник, Волинець, Сtronський... Не дурно так розчулилися самогубством большевицького банкрута Скрипника усі дотеперішні його вороги з польнофільського угодовецького табору, себто ті, що збанкрутували на інтервенційній концепції. Бо польсько-совітський пакт, це спільне банкроство їх і Скрипника. Що більше, банкрот на парламентаризмі „Діло“, пише, що Скрипника „чин був овіянний духом Крутів та Базару“ (!!!). Або чи не характерна річ: доки жила концепція інтервенції, себто єдина рація існування універівців, доти УНДО не наважувалось із ними мати справу; а коли дісталася ця концепція в лоб, УНДО спішить рятувати „потерпівших“. Чи не з почуття колегіальності?! Чи не з почуття колегіальності збанкротованих УНДО, Паліїва, УНР, Петрушевича і радянофілів, Скоропадського, есдеків і радикалів, тощо, повстає ціла концепція „Всеукраїнського Конгресу“, мовляв, ми й ви на льоду, отже — „банкроти всіх земель єднайтеся!“?

Так в чим же справа, панове? Хапаєтесь за якесь голосне гасло, щоб втриматися на поверхні життя? Це вас не врятує! Політичним банкrotам чи поодинці чи разом, чи будуть вони творити „закордонні представництва“ і об'єднуватися в „трести“, чи ні, одна дорога — в прізву. Скоріше чи пізніше всіх адептів опортунізму змете стихія національної революції.

Вірю й признаю:

що народ не має нічого вище ставити, ніж гідність і свободу свого існування;

що має їх боронити до останньої каплі крові і не має ніякого святішого обовязку до виконання, ніякому вищому законові повинуватися;

що пятна ганьби трусливого упокорення не можна ніколи стерти, що ця їдь в крові народу завжди переходитиме на нащадків і

ослаблюватиме та нищитиме силу пізніших поколінь;

що честь можна лише один раз втратити;

що в найчастіших випадках неможна поконати народу у великій боротьбі за його свободу;

що втрата свободи по крівавім чеснім бою запевняє відродження народу й стає ядром життя, з якого виростає нове дерево з кріпким корінням.